

De mediacommissie van de Socialistische Partij

Piet Creve, departement Archief AMSAB

Jarenlang is de openbare omroep in dit land nagenoeg onomstreden geweest. Rond 1980 kwam daarin verandering. Er verschenen nieuwe spelers op het terrein die het monopolie van de BRT in vraag stelden: van de initiatiefnemers van lokale radio's tot de economische groepen achter het project van een commercieel televisiestation. Bovendien raakte de technologische innovatie in de media in een stroomversnelling: kabel- en satelliettelevisie, teletekst... De toekomst van de BRT en het medialandschap in het algemeen kwamen bovenaan de politieke agenda terecht. In 1980 besliste het bureau van de SP het probleem van de etherreclame te laten bestuderen door een werkgroep van SEVI, de studiedienst van de partij. De SP was gekant tegen reclame op televisie en tegen het doorbreken van het BRT-monopolie, en wilde de discussie goed gewaagd aangaan.

De regeringsverklaring van Martens V, een coalitie van CVP en PVV, kondigde het doorbreken van het monopolie aan. In 1984 bereikten de regeringspartijen een akkoord in die zin. De deur naar een commercieel, concurrerend televisienet was wagenwijd opengezet. Het mediadossier werd een zo belangrijk politiek thema dat SP-secretaris Carla Galle de materie naar zich toe trok. Een nieuw aangeworven medewerker, Mario Verstraete, kreeg als opdracht de evoluties in het medialandschap op de voet te volgen. Hij zetelde in allerlei raden en bereidde onderhandelingen voor. In januari 1987 kwam het wettelijk kader tot stand over de invoering van reclame en de oprichting van

een commerciële televisie. De SP beet dus in het zand, maar legde zich daar niet bij neer. Als gevolg van klachten bij de Raad van State over ideologische of filosofische discriminatie kwam een Geschillenraad tot stand. Voor de socialistische partij die naar een ruime conventie over de media streefde, was dit onvoldoende.

Op 1 februari 1989 ging de commerciële zender VTM van start. Hoewel de belangrijkste beslissingen genomen en uitgevoerd leken, bleef de mediaproblematiek op de politieke agenda. Er werd een Vlaamse Mediaraad opgericht die zowel een adviserende als een controlerende functie kreeg. Die boog zich over thema's als de wijziging van het BRT-decreet. De SP stroomlijnde haar werking op mediagebied door de oprichting van de Stuurgroep Media onder voorzitterschap van Carla Galle en Pierre Chevalier. Mario Verstraete was lid van die groep.

In 1998 deponeerde Mario Verstraete zijn media-archief bij het AMSAB. Het was vergezeld van een 'Schema klassemment documenten media'. Verstraete bracht in zijn indeling zowel stukken onder met de neerslag van zijn eigen activiteiten als stukken van de SEVI-medewerkster die vóór hem met de materie bezig was. Het archief omvat de periode 1968-1994 en bestaat hoofdzakelijk uit dossiers. Die bestrijken het volledige gamma van thema's uit de recente mediageschiedenis. De standpunten van de Vlaamse politieke partijen komen uitgebreid aan bod. Verder zijn er verslagen van de activiteiten van de beheersorganen van de BRT en van de Vlaamse Mediaraad. Hoewel de klemtoon op Vlaanderen ligt, komt ook de mediasituatie in Franstalig België en onze buurlanden aan bod.

De verwerking van dit archief gebeurde grotendeels in het kader van een seminarieoefening van de 2e kandidatuur Pers- en Commu-

nicatiewetenschappen van de Gentse universiteit. Onder begeleiding van AMSAB-archivariissen vergeleken de studenten het schema van Verstraete met de feitelijke toestand en brachten waar nodig correcties aan. Ze maakten beschrijvingen van de stukken en schreven mee aan de inleiding. Op die manier werd de bedoeling van de oefening gerealiseerd: studenten als potentiële archiefconsumenten een zicht geven op het productieproces van archiefbeschrijvingen. Een bonus bij deze oefening was een namiddagssessie waarbij Mario Verstraete niet alleen toelichting gaf bij het archief, maar het mediadossier ook plaatste in een bredere politieke context.

Archief van het Vlaams Aktiekomitee tegen Atoomwapens (VAKA)

*Bert Boeckx, departement Archief AMSAB-
Centrum Antwerpen*

Bijna twintig jaar geleden werd VAKA opgericht. Het archief van VAKA, in de jaren '80 en '90 een belangrijke speler op het maatschappelijk middenveld, werd bij AMSAB-Centrum Antwerpen in depot gegeven en onlangs verwerkt tot een inventaris.

Vanaf begin jaren '70 werd geprobeerd de verschillende vredesorganisaties te bundelen en de samenwerking met de 'oude sociale bewegingen' uit te bouwen. Om die reden werd in 1971 het Overlegcentrum voor de Vrede (OCV) opgericht. Het initiatief stierf echter in 1973 een langzame dood. Onder impuls van de Belgische Unie voor de Verdediging van de

Vrede (BUVV) vond het OCV in 1975 een tweede adem en bundelde het alle Vlaamse organisaties van diverse strekkingen die ijverden voor vrede.

Het NAVO-dubbelbesluit dat zou leiden tot de installatie van nieuwe kernwapens (1979), werkte als katalysator. Binnen het OCV slaagde men er niet in een consensus te bereiken over de deelname aan een internationale manifestatie te Brussel tegen de Amerikaanse plannen. In het kader van de mobilisatie voor deze internationale betoging werd in november 1979 het Vlaams Aktiekomitee tegen Atoomwapens (VAKA) opgericht, opnieuw een koepel van vredesorganisaties, politieke jongerenorganisaties, culturele, ontwikkelings-, en vormingsorganisaties. In 1985, op het hoogtepunt van de rakettenkwestie, maakten negentien organisaties deel uit van VAKA. Mettertijd verkreeg VAKA een tweeledige opbouw: naast de nationale koepel, bestaande uit zelfstandige organisaties, ontstond er een lokale en regionale eigen VAKA-vertegenwoordiging. Op het hoogtepunt van de campagne tegen de kruisraketten bestonden er zo'n tweehonderd plaatselijke comités.

De werking van VAKA werd bepaald door een nationale stuurgroep, waarin naast de vertegenwoordigers van de lidorganisaties ook een evenredig aantal vertegenwoordigers van de plaatselijke comités zetelden. Uit deze nationale stuurgroep werd een dagelijks bestuur van zes personen verkozen. De organisatie telde één voltijdse medewerker en steunde voor de rest op vrijwilligerswerk en een klein aantal mensen dat door de andere organisaties ter beschikking werd gesteld. De snelle ontwikkeling van VAKA toonde zich in de organisatorische structuur, met naast de stuurgroep en het dagelijks bestuur, een nationaal secretariaat en diverse werkgroepen. Tussen het nationale niveau en de plaatselijke of regionale comités stonden pro-